

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 867/2024
13.03.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић, Јасмине Симовић, Ирене Вуковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Младен Симић адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство одбране, Војна установа „Дедиње“ Београд, чији је законски заступник Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5309/23 од 06.12.2023. године, на седници одржаној 13.03.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА се одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5309/23 од 06.12.2023. године.

УСВАЈА СЕ ревизија тужене и **УКИДАЈУ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 5309/23 од 06.12.2023. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 2822/22 од 29.03.2023. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 5309/23 од 06.12.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 2822/22 од 29.03.2023. године којом је тужена, ставом првим изреке, обавезана да исплати тужиоцу месечне новчане износе оствареног а неисплаћеног војног додатка за период од октобра 2016. закључно са октобром 2018. године са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате и да на досуђене износе за тужиоца уплати доприносе Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, а ставом другим изреке да му накнади трошкове парничног поступка од 143.700,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену ревизију је благовремено изјавила тужена, побијајући је због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку (посебна ревизија).

Тужилац је поднео одговор на ревизију тужене, са захтевом за накнаду трошкова за састав истог.

Посебна ревизија је изузетно правно средство које се због погрешне примене материјалног права може изјавити на основу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23; у даљем тексту: ЗПП) против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом. О дозвољености посебне ревизије одлучује Врховни суд на основу члана 404. став 2. ЗПП, у вези с чланом 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23), ценећи потребу одлучивања о том правном средству због разматрања правних питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначавања судске праксе или новог тумачења права.

По оцени Врховног суда, о посебној ревизији тужене у овом спору потребно је одлучивати као о изузетно дозвољеној јер су основани ревизијски наводи о различитом поступању судова у битно сличним чињеничним и правним ситуацијама, због чега је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужене основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен као цивилно лице на служби у Војсци Србије – Војна установа „Дедиње“. Решењем тужене од 20.06.2007. године тужилац је распоређен на радно место ... у Центру за снабдевање „Батајница“ у оквиру Одељења за комерцијалне послове и одређена му је основна плата од 930 бодова и војни додатак од 15%, минули рад од 0,5% за сваку започету годину, с тим што се на укупан број бодова додаје 215 бодова на име накнаде дела трошкова исхране и коришћења годишњег одмора. Према налазу и мишљењу судског вештака економско-финансијске струке, који је заснован на достављеним обрачунским листама плате, утврђено је да војни додатак од 15% за период од 01.10.2016. до 31.10.2018. године износи 91.273,48 динара укупно, а утврђени су и доприноси на те износе за пензијско и инвалидско осигурање тужиоца.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом одредаба члана 134. став 1. алинеје 7в и 10 и члана 195. Закона о Војсци Србије и чл. 16, 18. став 1. и 19. Правилника о расподели добити и зарада цивилних лица у ВУ „Дедиње“ Београд од 10.04.2006. године, закључили да тужена у утуженом периоду од октобра 2016. са октобром 2018. године није исплаћивала тужиоцу увећану зараду са војним додатком од 15%, те су обавезали тужену да овај додатак исплати тужиоцу у износу утврђеном налазом и мишљењем судског вештака, као и да му на досуђене месечне износе уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање применом чл. 2. и 51. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање. Закључак да тужена није тужиоцу исплаћивала увећање на име војног додатка судови су извели из чињенице да у обрачунским листама плате за тужиоца у спорном периоду није посебно исказивана ставка војни додатак, а како је решењем тужене одређено да тужилац, уз основну плату, има право и на војни додатак од 15%, становиште нижестепених судова је да је тужена била дужна да у спорном периоду обрачунава и исплаћује тужиоцу плату увећану за наведени проценат.

По оцени Врховног суда, правилност примене материјалног права се за сада не може испитати због непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Законом о Војсци Србије („Службени гласник РС“, бр. 116/2007, 94/2019), прописано је да цивилна лица у служби Војске Србије, даном ступања на снагу овог

закона постају војни службеници или војни намештеници (члан 194. став 1) и да ће министар одбране у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона донети пропис који ће уредити поступак превођења из става 1. овог члана (члан 194. став 4). Чланом 195. истог закона, прописано је да ће услове, начин и поступак трансформације војних установа који обављају производну и услужну делатност, односно послују по принципу стицања и расподеле добити и права и обавезе цивилних лица на служби у Војсци Србије запослених у тим установама до завршетка трансформације уредити Влада (став 1), а да до ступања на снагу прописа из става 1. овог члана цивилна лица на служби у Војсци Србије запослена у установама која обављају производну и услужну делатност, односно послују по принципу стицања и расподеле добити, задржавају права и обавезе из радног односа према Закону о Војсци Југославије (став 2).

Влада је, на основу напред цитираног члана 195. став 1. Закона о Војсци Србије, донела Уредбу о трансформацији војних установа које обављају производну и услужну делатност по принципу стицања и расподеле добити и о правима и обавезама цивилних лица на служби у Војсци Србије запосленим у тим установама („Службени гласник РС“, бр. 58/07, 10/13). Према члану 9а те уредбе, цивилна лица запослена у војним установама која обављају производну и услужну делатност по принципу стицања и расподеле добити, до завршетка трансформације тих установа остварују права и обавезу из радног односа у складу са Законом о Војсци Србије, а права на исплату плате, накнаде и других примања, као и на стамбено обезбеђење остварују у складу са прописима којима се уређује пословање тих установа.

Пошто у утуженом периоду још увек није била завршена трансформација ВУ „Дедиње“, сагласно напред цитираним одредбама закона и уредбе, на плате, накнаде и друга примања запослених у тој установи примењивао се Правилник о расподели добити и зарада цивилних лица у ВУ „Дедиње“ од 10.04.2006. године, који је прописивао да цивилном лицу у установи припада војни додатак због посебних услова рада под којима врши службу у војсци (члан 19. став 1), а нарочито због учешћа на војним вежбама, логоровањима, маневрима и узбунама, рада дужег од пуног радног времена (чл. 196. и 135. Закона о ВЈ), вршења службе у свим условима, као и због других ванредних ситуација проузрокованих потребама борбене готовости, и то 15% од основне плате.

Будући да трансформација Војне установе „Дедиње“ још није окончана, тужилац још увек није стекао статус војног службеника или војног намештеника (члан 9. наведене уредбе) да би се на њега могао применити Правилник о платама и другим новчаним примањима професионалних припадника Војске Србије („Службени гласник Републике Србије“ бр. 28/11 и 10/17) чијим је чланом 24. став 2. прописан војни додатак од 20%.

Тужиоцу као цивилном лицу на служби код тужене, у смислу члана 19. став 1. наведеног Правилника, припада право на исплату војног додатка од 15%, али је остала неразјашњена структура плате, односно да ли му је тај додатак исплаћен као елемент основне плате у склопу вредности бода те плате. Код чињеничног утврђења да се према решењу директора тужене од 22.11.2011. године војни додатак од 15% почев од новембра те године па све до јуна 2019. године обрачунавао у склопу вредности бода основне плате, односно да је био урачунат у основицу за обрачун и исплату плате тужиоца (као и свих других цивилних лица на служи у овој војној установи), вештак се у односу на те околности није изјаснио у свом налазу, иако му је решењем о вештачењу то било одређено као задатак. Уместо тога, вештак је само сачинио

математички обрачун износа војног додатка полазећи од платних листића за обрачун и исплату плате из којих се не види њена структура, притом без утврђења вредности цене рада (бода) која је важила у спорном периоду и вредности исте са увећањем од 15%.

Како у току поступка вештак није позван да се додатно изјасни на околност да ли је и у ком износу војни додаток ушао у вредност бода за обрачун основне плате тужиоца, то су у овој правној ствари остале неутврђене чињенице битне за доношење правилне одлуке о тужбеном захтеву. Ово посебно зато што су судови пропустили да цене у целости садржину решења директора тужене од 22.11.2011. године из којег је несумњиво да је ова војна установа од новембра 2011. године изменила начин обрачуна плате запослених кроз урачунавање војног додатка у основицу за обрачун плате, односно кроз урачунавање његовог процента у вредност бода за обрачун основне плате, као што то тужени основано истиче у ревизији.

Следом наведеног, применом одредбе члана 416. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке овог решења, укинувши и одлуку о трошковима поступка која зависи од исхода спора.

У поновном суђењу, првостепени суд ће, имајући у виду изложене примедбе, потпуно утврдити чињенично стање и потом, правилном применом материјалног права, одлучити о тужбеном захтеву.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић